

„norm” should lie somewhere between 0.35 and 0.48 maternitybeds per 1000 population.

A new „norm” somewhere in this range should make rapid replacement of old maternity accommodation by new buildings more likely.

Berichten

FORMULARIUM DER NEDERLANDSE APOTHEKERS

Half februari 1967 is de eerste serie voorschriften verschenen van het Formularium der Nederlandse Apothekers (F.N.A.). Aanleiding tot deze uitgave is de zeer verwarde toestand die in Nederland op receptuurgebied bestaat: soms zijn tientallen voorschriften in gebruik voor eenzelfde preparaat, die zelfs binnen eenzelfde plaats van elkaar kunnen afwijken. Noch door middel van de Nederlandse Farmacopee — waarvan het accent veel meer op monografieën voor grondstoffen ligt dan op bereidingsvoorschriften — noch door middel van de Codex Medicamentorum Nederlandicus — waarvan de laatste uitgave uit 1941 dateert — wordt voldoende eenheid op receptuur- en voorschriftengebied bereikt. Ook blijkt er een duidelijke behoefte te bestaan aan voorschriften van meer rationele samenstelling wat bereiding en houdbaarheid betreft en welk bovendien zijn aangepast aan de hedendaagse opvattingen.

In de loop der jaren is reeds een aantal bereidingsvoorschriften gepubliceerd door het Laboratorium der Nederlandse Apothekers (L.N.A.) en daarnaast ook door de Documentatiecommissie voor Praktische Farmacie. De beide instanties hebben thans in deze hun krachten gebundeld en in de eerste plaats een inventaris opgemaakt van de bestaande toestand, door uit het gehele land vele voorschriften te verzamelen. Deze zijn kritisch bekeken en uitvoerig besproken en van de tenslotte geselecteerde of nieuw uitgewerkte voorschriften is de bereiding in de praktijk beproefd, zodat mag worden verwacht dat de uiteindelijke, complete verzameling, het Formularium der Nederlandse Apothekers, zeer bruikbaar zal blijken te zijn.

Tijdens de opbouw van dit Formularium, waarvan de

hoofdstukken met onregelmatige tussenpozen zullen verschijnen, worden de volledig uitgewerkte voorschriften uitsluitend aan de apotheekhoudende apothekers toegezonden. Intekening hierop staat echter ook voor anderen open en dit zou in het bijzonder voor apotheekhoudende huisartsen van belang kunnen zijn. Ten einde de voorschriften beter tot hun recht te doen komen worden deze, telkens van elk verschenen hoofdstuk, in verkorte vorm toegezonden aan alle huisartsen en specialisten, daarbij voorzien van een index. Zodra het gehele Formularium compleet is zullen de verkorte voorschriften in een boekje gebundeld en voorzien van een cumulatieve index worden uitgegeven. Bij het voorschrijven op recept kan worden volstaan met achter de naam van het voorschrift toe te voegen F.N.A., bijvoorbeeld Ungt. Hydrocortisoni F.N.A., Cremor Neomycini F.N.A. In elke Nederlandse apotheek zal dan een preparaat van dezelfde samenstelling worden afgeleverd.

M. van der Vlerk, secretaris-penningmeester, Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie.

DOORLOPENDE AGENDA *

25-27 mei Boerhaave-cursus „Huisarts en geboorteregeling”. Boerhaave-centrum, Leiden.

14-17 september Neunte Internationaler Kongress für Allgemein Medizin. Salzburg, Europahaushaus.

20 en 21 oktober Boerhaave-cursus „Medische psychologie” met medewerking van de Subcommissie Medische Psychologie van het N.H.G. en de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie. Boerhaave-centrum, Leiden.

10 en 11 november Boerhaave-cursus „Rugklachten”, Boerhaave-centrum, Leiden.

11 november Twaalfde N.H.G.-congres. Amsterdam, Internationaal Congrescentrum R.A.I.

* De redactiecommissie van huisarts en wetenschap stelt het op hoge prijs wanneer organisatoren van artsencursussen, studiedagen, conferenties, enzovoort, welke meer dan een lokaal karakter hebben en welke voornamelijk op de huisarts zijn gericht, hun programma's voor vermelding in deze agenda tijdig willen zenden aan het redactiesecretariaat, Keizersgracht 327, Amsterdam G.

NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

VERSLAG LEDENCONGRES 1966

Elfde Huishoudelijke Vergadering van het Nederlands Huisartsen Genootschap, gehouden op 8 oktober 1966 te Utrecht.

Aanwezig zijn 15 werkende leden, waaronder 8 bestuursleden. Bericht van verhindering werd ontvangen van 5 werkende leden.

Voorzitter: Dr. F. J. A. Huygen.

De voorzitter opent om 14.10 uur de vergadering en heet de aanwezige leden welkom. Een ogenblik stilte wordt betracht ter nagedachtenis van de in 1966 overleden leden, te weten J. P. M. Koot te Heemskerk, G. Oltmans te Amsterdam, A. J. Bleeker te Leeuwarden, E. Th. Kal te Ruurlo en H. L. van Beusekom te 's-Gravenhage.

Spreker memoreert dan het heuglijke feit van de benoeming van Van Es tot buitengewoon hoogleraar in de geneeskunde van de huisarts aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Hij ziet deze benoeming niet alleen als een erkenning van de bijzondere kwaliteiten van Van Es, maar tevens als een erkenning van het werk van het Genootschap en van het Nederlands Huisartsen-Instituut. Spreker doet vervolgens enige mededelingen over de van 12-14 september in Salzburg gehouden 2e Wereldconferentie van Wetenschappelijke Huisartsenorganisaties. Van bijzonder belang was de aandrang, die in vele landen wordt uitgeoefend voor een postuniversitaire opleiding van de huisarts. In Oost Duitsland bestaat reeds een verplichte driejarige opleiding en is de huisarts gelijk gesteld met de klinische specialist. Ook in landen als

Canada en Engeland bestaan plannen voor een postuniversitaire opleiding. Helaas verzetten zich enige leden van de E.E.G. tegen een dergelijke opleiding op grond van het Verdrag van Rome. Er is wel ruimte voor experimenten. Voorts bleek te Salzburg, dat men streeft naar universitaire praktijken. Er werden resoluties aangenomen, waarin bij de regeringen wordt aangedrongen de huisartsen bij de opleiding te betrekken. Door het bestuur werd een en ander ter kennis gebracht van de ministers van Onderwijs en Wetenschappen en van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Daarbij werd tevens aangestipt dat de E.E.G.-landen de kans lopen bij hun opleiding tot huisarts achterop te geraken. Een afschrift van deze brieven werd aan de Maatschappij gezonden.

Het verslag van de tiende huishoudelijke vergadering op 2 oktober 1965 wordt ongewijzigd goedgekeurd.

Het volgende agendapunt betreft het uitbrengen van het jaarverslag 1965 van het Genootschap. Nadat Jansen dit verslag heeft voorgelezen, verzoekt Bots om bij publikatie van het verslag in huisarts en wetenschap, zo mogelijk de omschrijving van het onderzoek waarop zijn dissertatie berustte, enigszins anders te redigeren.

Het financieel jaarverslag 1965 wordt vervolgens goedgekeurd en na het uitbrengen van het advies van de Algemene Advies Commissie over het beheer van de geldmiddelen, wordt de penningmeester décharge verleend over het jaar 1965. De voorzitter dankt Vlamings voor de wijze waarop hij de financiële belangen van het Genootschap heeft behartigd.

Bij de behandeling van het dan volgende agendapunt, de

goedkeuring van de begrotingen 1967 van het Genootschap en van „huisarts en wetenschap”, wordt gelegenheid geboden algemene beleidszaken aan de orde te stellen. *Penningmeester Vlamings* deelt mede, dat het van veel belang is om een financieel beleid op lange termijn te kunnen uitstippelen. Hiervoor is temeer reden als men bedenkt, dat de bestuurskosten door toevallige omstandigheden tot nu toe betrekkelijk laag zijn geweest. Tot dusverre was het Genootschap nooit toegekomen aan een volledige kostenvergoeding voor de voorzitter en andere bestuursleden. In 1967 kan in deze ongewenste toestand eindelijk verbetering worden gebracht. Door het toegenomen ledental valt te verwachten, dat ook de werkzaamheden der commissies en der centra meer geld zullen gaan kosten. Bovendien zullen de inkomsten van „huisarts en wetenschap” teruglopen, niet alleen door daling van het aantal abonnees veroorzaakt door de toeneming van het aantal leden, maar ook door een te verwachten daling van de advertentie-opbrengsten. Daarnaast vraagt „huisarts en wetenschap” steeds meer tijd van de redactieleden en valt misschien niet te ontkomen aan de aanstelling van een fulltime functionaris. In verband met deze problemen heeft een kleine, uit het bestuur gevormde commissie, zich beraden over de financiële structuur en over wegen om een nieuwe stroom van gelden aan te trekken. In grote lijnen wordt door de bestuurscommissie gedacht aan een splitsing van beheerskosten en kosten van activiteiten. Eerstgenoemde kosten kunnen uit de contributie worden betaald. Voor de financiering van activiteiten wordt gedacht aan giften en subsidies. Dit zou ook zuiverder zijn tegenover de eventuele geldgevers, die dan niet bevreesd behoeven te zijn, dat hun gelden worden besteed ter dekking van beheerskosten. In de commissie kon men echter niet komen tot plannen, die een continue geldstroom waarborgen. *Bots*, die eveneens deel uitmaakte van de financiële commissie, zegt in zijn toelichting op de woorden van *Vlamings*, dat bij de centrale uitgaven ook de jaarlijkse congreskosten een belangrijke post vormen. De commissie dacht, dat deze kosten kunnen worden gedekt uit de baten van „huisarts en wetenschap”. Voorts zou te overwegen zijn om de contributies „minimum-contributies” te noemen. Sprekende over „huisarts en wetenschap” zegt *Bots*, dat in de commissie geen eenstemmigheid bleek te bestaan over de wijze waarop tot een betere communicatie met de periferie kan worden gekomen. Als men bijvoorbeeld in het jaarverslag leest dat het dagelijks bestuur 23 maal bijeen is gekomen, dan heeft men in de periferie geen idee wat er aan denkwerk in het bestuur, het dagelijks bestuur en in de commissies wordt verricht. Hierover moet contact met de periferie zijn. Spreker denkt daarom op den duur, naast „huisarts en wetenschap” aan een andere vorm van communicatie.

Vrij releveert aan de contacten van het NHG-bestuur met de ministeries van Sociale Zaken en Volksgezondheid en van Onderwijs en Wetenschappen. Is er sprake van bereidheid bij de overheid om subsidie te verlenen voor nascholing?

De voorzitter antwoordt dat aan het ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid subsidie is verzocht voor een nascholingsfunctionaris. Een analoge aanvraag is door de L.A.C.C. gedaan aan het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Deze is toegekend (ongeveer f 50.000,—). Het is *Jongsma's* bedoeling hiervoor een nascholingsfunctionaris aan te stellen, verbonden aan het NHI. De Maatschappij had reeds in een eerder stadium f 15.000,— toegezegd, echter met de restrictie, dat men zich niet alleen moet richten op de nascholing van de huisarts.

Vlamings zou van de adviescommissie van het Genootschap gaarne de plannen op lange termijn vernemen en de daaraan verbonden financiële consequenties.

Dokter haakt in dit verband in met enige mededelingen over de onlangs door de Subcommissie Studiegroepen Huisartsgeneeskunde georganiseerde bijeenkomst te Kudelstaart. Als dergelijke bijeenkomsten regelmatig kunnen worden gehouden, dan houdt zulks wel beloften in voor verbetering der communicatie. Men wil er naar streven om in elk centrumbestuur een lid van een studiegroep huisartsgeneeskunde opgenomen te krijgen, die weer als contactman met de Commissie Nascholing moet fungeren.

De voorzitter vult dit aan met de mededeling, dat er ook

plannen zijn om enige bestuurs- en commissieleden een trainingscursus in groepsrelaties te laten volgen, hetgeen van belang kan zijn voor de kadervorming. Als de plannen, zoals deze in de bijeenkomst te Kudelstaart werden ontvouwd, doorgaan, verdient het echter overweging een en ander niet onder auspiciën van een subcommissie te laten plaatsvinden, doch onder de bevoegdheden van een zelfstandige commissie, rechtstreeks onder het N.H.G.-bestuur. Ook de aanstelling van een sociaal psycholoog aan het NHI is van belang in verband met de opleiding van een kader.

Aulbers zegt dat het voor de C.W.O. zeer moeilijk is een financieel beleid voor de toekomst te bepalen, omdat de activiteiten van zijn commissie zeer nauw zijn verbonden met de activiteiten van het NHI. De C.W.O. zal echter haar gedachten hierover eens laten gaan.

Mulder vraagt zich af, of het niet beter is, dat de commissies zich niet afzonderlijk beraden, maar dit liever tezamen doen met het dagelijks bestuur en met de leiding van het NHI.

Jansen brengt naar voren, dat toch de commissies eerst zelf plannen dienen op te stellen.

De voorzitter beaamt deze mening. Natuurlijk zal het NHI voor een deel zijn eigen beleid moeten uitstippelen, maar voor een ander deel zullen de commissies zelf dit eveneens moeten doen en daarbij nagaan wat daarvan is in te passen in het werk van het NHI en wat zij zelf moeten doen.

Knook informeert naar de taak van de aan het NHI te verbinden sociaal psycholoog.

De voorzitter antwoordt dat deze functionaris zich vooral zal moeten bezighouden met de samenwerking tussen de huisarts en andere disciplines, zoals de wijkverpleegster en de medisch maatschappelijk werkster. Het is niet de bedoeling dat de functionaris de leiding van studie- of samenwerkingsgroepjes op zich neemt.

Vervolgens wordt de begroting 1967 van het Genootschap ongewijzigd goedgekeurd.

Bij de bespreking van de begroting 1967 van „huisarts en wetenschap”, brengt *Vrij* naar voren, dat naar zijn mening de inhoudsopgave van het maandblad op een zeer ongelukkige plaats staat. Eerst moet men het halve tijdschrift en vele advertentiepagina's doorbladeren alvorens deze opgave te vinden.

De voorzitter kan zich deze opmerking zeer goed voorstellen. Het is niet mogelijk de inhoudsopgave op de omslag af te drukken, maar als dat op de tweede pagina zou gaan, zou dit al een bijzonder belangrijke verbetering betekenen. Sprekende over de inhoud van „huisarts en wetenschap”, noemt spreker dit het beste huisartsenblad ter wereld. De redactiecommissie is weliswaar zeer kritisch met betrekking tot de bijdragen van de huisartsen, hetgeen weleens kwetsend kan werken, maar het is van veel belang om het gehalte van het blad zeer hoog te houden. In het Journal van het Engelse College zijn de bijdragen van huisartsen beslist van geringer gehalte.

Vrij vindt het voorts een bezwaar dat sommige artikelen in „feuilleton-vorm” worden gepubliceerd en bovendien nog doorspekt zijn met zeer veel statistisch materiaal, zoals bijvoorbeeld de rapporten over het verloskunde-onderzoek.

Aulbers vraagt zich af, of de artikelen misschien leesbaarder worden als men meer grafieken gebruikt en minder getallen?

De voorzitter merkt op dat de wetenschappelijke verantwoording moeilijker is als men alleen met grafieken werkt.

Vervolgens wordt de begroting 1967 van het tijdschrift „huisarts en wetenschap” ongewijzigd goedgekeurd.

Tijdens de daaropvolgende bespreking over de contributies 1967 wordt het bestuursvoorstel aanvaard om de contributies van de werkende leden ongewijzigd te handhaven op f 30,—, f 60,— en f 85,— per jaar en de contributie van de buitengewone leden in verband met de verhoging van de abonnementsprijs van „huisarts en wetenschap” voor niet-leden te verhogen met f 5,— en zodoende te brengen op f 30,— per jaar. Zeer waarschijnlijk zal voor het jaar 1968 wel een contributieverhoging voor de werkende leden worden voorgesteld.

Het volgende agendapunt betreft een bestuursvoorstel tot het verlenen van dispensatie van het bepaalde in Artikel 504,

lid a, van het Huishoudelijk Reglement in verband met de door het bestuur wenselijk geachte herbenoeming van Huygen als bestuurslid, hetgeen reglementair niet meer mogelijk zou zijn. Voordat Huygen de zaal verlaat, deelt hij mede, dat een verlening van dispensatie door de Ledenvergadering niet betekent, dat hij zich weer voor een periode van 5 jaar beschikbaar stelt. Wat dit betreft is het goed dat beide partijen zich niet gebonden achten.

Jansen, die de leiding der vergadering tijdelijk overneemt, informeert of er onder de aanwezigen bezwaren bestaan tegenover een eventuele herbenoeming van Huygen. De reden voor de wens van het bestuur om deze mogelijkheid te hebben, is in het congresboekje omschreven.

Van Dorp merkt op, dat er juist bezwaar tegen zou zijn als Huygen als voorzitter zou aftreden.

Mulder attendeert erop, dat het volgend jaar hetzelfde probleem zich zal voordoen bij een aantal commissieleden.

Vervolgens verklaart de vergadering zich unaniem akkoord met de door het bestuur gevraagde dispensatie en wordt Huygen het resultaat medegedeeld. Deze dankt voor het in hem gestelde vertrouwen.

Bij de hierop volgende bestuursverkiezing worden Huygen en Oliemans bij acclamatie herkozen.

Dokter attendeert erop, dat ook herbenoemingen van commissieleden dienen plaats te hebben.

De voorzitter beaamt dit, doch wijst erop dat de commissies zelf een rooster van aftreden moeten bijhouden. Zij zullen hierop worden gewezen.

Bij de dan volgende benoeming van commissieleden worden in de Commissie Praktijkvoering gekozen G. van Brakel, J. Koopman, C. Romeyn, Th. J. van Stockum en A. Vrij; in de commissie Wetenschappelijk Onderzoek Dr. A. J. M. Daniëls en in de Congrescommissie W. P. C. Knuttel.

De voorzitter stelt dan voor de Werkgroepen Assistent-schap Huisarts en Documentatie Huisarts op te heffen. Deze werkgroepen hebben in het verleden wel werk verricht en zij zijn of tot een afronding van hun werkzaamheden gekomen, of zijn nimmer goed van de grond gekomen. De betreffende voorzitters konden ook zelf instemmen met opheffing. De vergadering gaat met dit voorstel akkoord.

Oliemans informeert of ook de Contact Commissie voor de Centra niet opgeheven moet worden?

De voorzitter zou hier toe nog niet willen overgaan en wil liever eerst eens afwachten of de bijeenkomst in Kudelstaart geen uitvloeisel zal hebben op de activering van de centra.

Als laatste punt van bespreking komt het bestuursvoorstel aan de orde om Prof. R. Hornstra op het NHG-congres te eren door hem het „lidmaatschap van verdienste” aan te bieden als bewijs van dankbaarheid voor alles wat hij voor het Genootschap en voor het NHI heeft gedaan. De vergadering gaat unaniem met dit voorstel akkoord, alsmede met het bestuursvoorstel tot uitreiking van het NHG-insigne op hetzelfde congres aan de leden van de Werkgroep Verloskunde: Coumou, Hoogendoorn en Verhagen, die zeer veel tijd en werk ter beschikking hebben gesteld aan de bewerking van de onderzoekresultaten.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter, onder dankzegging aan de leden voor hun komst, om 15.50 uur het 11e Ledencongres.

E. M. Jansen, secretaris

JAARVERSLAG 1966

COMMISSIE WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Samenstelling van de Commissie: In 1966 trad Dr. A. J. M. Daniëls, huisarts te Uithoorn toe als lid van de Commissie; N. H. Vroege, wetenschappelijk medewerker van het Instituut voor Sociale Geneeskunde te Utrecht, trad af als adviseur, terwijl Dr. F. de Waard, staflid van het N.H.I., nu volledig de plaats van Prof. Dr. J. C. van Es innam, om een goede communicatie tussen C.W.O. en N.H.I. te onderhouden. Eind 1966 was de Commissie Wetenschappelijk Onderzoek als volgt samengesteld: Dr. J. D. Mulder, voorzitter; Dr. B. J. M. Aulbers, secretaris-penningmeester; A. P. Oliemans, tevens lid van het N.H.G.-Bestuur vormende het dagelijks bestuur; Dr. A. J. M. Daniëls, Dr. C. W. A. van den Dool, Dr. C. A. Kuypers, Dr. H. Mulder, Dr. J. Z. S. Pel, Dr. W. J. M. van der Sande, Dr. J. A. Stoop, Dr. W.

Vasbinder, C. H. A. Westhoff, leden; adviseurs: Dr. H. H. W. Hogerzeil, Prof. Dr. J. C. van Es en Dr. F. de Waard.

Taak en organisatie: De viervoudige taak van de C.W.O. is ongewijzigd gebleven, namelijk: 1. raadgevingen voor onderzoek van anderen; 2. ontwikkeling van eigen onderzoek; 3. fundamenteel denkwerk over de huisartsgeneeskunde; 4. ontwikkeling van wetenschappelijk werk op het gebied van de huisartsgeneeskunde.

In 1966 richtte de C.W.O. haar aandacht vooral op de voorbereiding en uitvoering van het algemene morbiditeits-onderzoek, op de voorbereiding van partiële morbiditeits-onderzoekingen en op het leiding geven aan de Nederlands Huisartsen Onderzoeksgroep (N.H.O.). Dit alles geschiedde in goede samenwerking met het N.H.I.

De Commissie vergaderde in 1966 tienmaal, waarvan éénmaal te Middelburg, terwijl het dagelijks bestuur eveneens tienmaal vergaderde. De contacten met het N.H.G.-bestuur worden vooral door Oliemans onderhouden, die zowel in dit bestuur als in de C.W.O. zitting heeft.

Verhouding met het N.H.I.: De communicatie tussen C.W.O. en N.H.I. wordt onderhouden door F. de Waard, die deze taak van Van Es heeft overgenomen. Het voorbereiden en opzetten van onderzoekingen op het gebied van de huisartsgeneeskunde wordt zowel door C.W.O. als N.H.I. gedaan in onderling overleg. Het N.H.I. neemt hierbij ook de administratie en de uitwerking van deze onderzoekingen op zich, terwijl de C.W.O. deze toetst op hun uitvoerbaarheid en wenselijkheid in de huisartspraktijk. Deze toetsing geschiedt vaak door het gezamenlijk opzetten en verrichten van proefonderzoekingen in kleine kring. Bij de onderzoekingen van het N.H.I. op medisch-sociologisch gebied wordt de C.W.O. alleen betrokken voor zover zij hierover kan oordelen. De beslissing over het al of niet uitvoeren van bepaalde projecten berust bij het N.H.G.-bestuur.

Onder de deelnemers aan het Hartonderzoek werd door N.H.I. en C.W.O. een enquête gehouden over hun voorkeur voor één of meer verdere onderwerpen voor onderzoek.

De Raad van Advies van het N.H.I. waarin twee leden van elk van de drie grote commissies zitting hadden, werd in 1966 vervangen door een adviseurschap van de voorzitters van deze commissies bij het dagelijks bestuur van de Nederlandse Stichting tot bevordering van de huisartsgeneeskunde.

Wetenschappelijk Onderzoek: In 1966 is de C.W.O. betrokken geweest bij de volgende onderzoekingen (de nummers verwijzen naar de registratie van de C.W.O. zelf):

10 *Periodiek Geneeskundig Onderzoek:* op initiatief van het N.H.I. is een begeleidingscommissie gevormd onder voorzitterschap van Prof. Van Es. De commissie bestaat verder uit Ten Cate, Ekker, Mulder (N), Van den Dool, Bergsma, Bleiker en Beek (T.N.O.); zij zal adviezen over toekomstige experimenten op dit gebied geven. Van de Gezondheidsorganisatie T.N.O. is een rapport verschenen van de hand van A. Beek: „De uitvoerbaarheid van P.G.O. in de huisartspraktijk”. Indertijd hebben Vasbinder, Mulder (N) en Van den Dool als leden van de werkgroep voor P.G.O. vele besprekingen met de Gezondheidsorganisatie T.N.O. gehad over deze materie. Het rapport is te beschouwen als een weergave van deze besprekingen, en van de onderzoekingen over multiplex screening in Stolwijk en Schoonhoven en een algemeen P.G.O. verricht door een tiental huisartsen.

12 *Verloskunde in de huisartspraktijk:* de reeks artikelen van Coumou, Hoogendoorn en Verhagen over dit onderzoek in huisarts en wetenschap is afgesloten. Bij het laatste artikel heeft de voorzitter van het N.H.G. de schrijvers hiervan hartelijk bedankt. Men zal nu proberen de unieke gegevens van dit onderzoek tot een Engels artikel te bewerken en ter publikatie aan te bieden aan een Engelstalig tijdschrift.

16 *Infectieziekten in de huisartspraktijk:* dit onderzoek wordt alleen nog door Pel voortgezet, alsmede door enkele huisartsen in Eindhoven.

26 *Tonsillitis:* het verslag van Leynse over het extensieve N.H.G.-onderzoek zal met de verslagen over de andere tonsillitisonderzoekingen (intensief N.H.G.-onderzoek, het onderzoek van Bots, dat uit Bladel, het streptokokken-onderzoek